

Locatie:	Cuijk
Periode:	24-07-2009
Werkgebied:	Rond de Romeinse brug bij Cuijk
Auteur:	Peter Seinen
Rapportnaam:	MiM-Rapport-Seinen-CU-VD-2009
Rapportdatum:	25-08-2009

Rapport actie Vierdaagse Maasafsluiting Cuijk

Figuur 1 Emergor in Mosam (Foto Wilco van Lanen).

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	3
2. Doelstellingen van de actie	3
3. Locaties	4
4. Deelnemers	4
5. Duikgegevens	4
6. Taakverdeling en resultaten	4
7. Conclusies	7
8. Aanbevelingen	8
Dankwoord	8
Referenties	8
Appendices	9

Samenvatting

Tijdens de jaarlijkse afsluiting van de Maas, ten behoeve van de Nijmeegse Vierdaagse, worden door de duikende amateurarcheologen van de stichting Mergor in Mosam verkenningen uitgevoerd in de Maas rond de Romeinse Brug van Cuijk. De doelen van de verkenningen zijn:

- Vinden van nieuwe archeologisch interessante locaties.
Er zijn geen nieuwe locaties van archeologisch belang gevonden.
  - Aanbevolen wordt om Gebied 7000 nog eens wat nauwkeuriger te verkennen.
- Monitoren van de conditie van de bekende archeologische sites, waaronder de beschermde monumenten Gebied 2000 en Gebied 6000.
Beide gebieden worden ernstig door erosieprocessen bedreigd.
Gebied 2000 raakt steeds verder onderspoeld waardoor funderingsstenen in de vaargeul vallen en hier nog veel sneller eroderen, en houten funderingspalen steeds verder vrij komen te liggen en dus steeds sneller wegrotten.
Gebied 6000 raakt steeds meer “bevrijd” van haar beschermingsmiddelen (vette kleilaag afgedekt met een doek dat op zijn plaats gehouden wordt door metalen gaas). Een van de funderingspalen, waaromheen zich een veen afzetting met Romeinse artefacten bevindt, staat volledig vrij.
Gebied 7000 ligt vol met modern afval. De vorig jaar veiliggestelde balk ligt nog op zijn plaats, maar wordt korter door erosie.
  - Aanbevolen wordt om bij Gebied 6000 onmiddellijk het afmeerverbod te gaan handhaven en het gebied op te graven.
  - Aanbevolen wordt om de funderingsstenen en palen in Gebied 2000 te bergen.
  - Aanbevolen wordt om de balk, die vorig jaar veiliggesteld is in Gebied 7000, te bergen en nat te conserveren in het depot aan de Kraaijenbergse plassen.
- Voorbereiden van de actie “Duik Holland Schoon”, voor duikvereniging Atlantis.
Er weinig metaalafval voor een actie. Bovendien blijft het oppassen voor scherpe munitie uit Wereldoorlog II.

1. Inleiding

De aanleg van de tijdelijke pontonbrug in de Maas bij Cuijk, die dient als oversteekplaats voor Vierdaagse deelnemers, biedt door de hierdoor veroorzaakte stremming van het scheepvaartverkeer, een unieke gelegenheid om op zeer veel plaatsen in de Maas veilig te kunnen duiken. De duikende amateur archeologen van Mergor in Mosam gebruiken deze jaarlijkse mogelijkheid om in dit gebied verkenningen uit te voeren.

2. Doelstellingen van de actie

De doelstellingen van deze Vierdaagse actie zijn:

- Vinden van nieuwe archeologisch interessante locaties.
- Monitoren van de conditie van de bekende archeologische sites, waaronder de beschermde monumenten: Gebied 2000 en Gebied 6000.
- Voorbereiden van de actie “Duik Holland Schoon”, voor duikvereniging Atlantis.

3. Locaties

De locaties, allemaal rond de loswal bij Cuijk, worden aangeduid met een codering die terug te vinden zijn op het kaartje in Figuur 2 (Appendix 1):

- Gebied 2000.
- Gebied 6000.
- Gebied 7000: het gehele gebied (Maasbreed) beneden het RMB tracé.
- Gebied 8000: idem dito bovenstroom het RMB tracé.
- RMB tracé: pijlers Romeinse Maas Brug.
- Gebied voor de loswal Cuijk (onderdeel Gebied 8000).
- Gebied rond de riool/hemelwater overstort (onderdeel van Gebied 7000).

4. Deelnemers

Tabel 1 (Appendix 2) geeft een overzicht van de (duikende) deelnemers inclusief de organisaties waar de deelnemers bij aangesloten zijn, alsmede hun Email adressen.

5. Duikgegevens

Tabel 2 (Appendix 2) geeft een overzicht van alle uitgevoerde duiken.

Tabel 3 (Appendix 2) geeft een overzicht van de bijbehorende duikgegevens.

6. Taakverdeling en resultaten

Bevindingen van Berdie en Rik

Doelen:

- Beschrijven van de conditie van de archeologische monumenten

Gebied 2000:

De inmiddels begroeide, meetrasters, labels en lijnen maken een rommelige indruk. De palen steken tot circa 50 cm boven de bodem uit op 4 a 4.5 m diepte. Vooral aan de kant van de vaargeul liggen veel weggezakte bouwblokken afkomstig van de brugpijler. Door het uitslijten van de rivierbedding is er direct naast de pijler een steile wand ontstaan. Deze wand is circa 2m hoog en staat al op circa 1m van de dichtst bij staande fundatiepaal. Verschillende blokken zijn langs de wand omlaag gevallen.

Gebied 6000:

De afdekking is beschadigd: het metalen gaas en de afdekmat zijn door een scheepsschroef geraakt en opgekruld. Bij de tweede locatie met kleiafdekking lijkt het of de nieuwe damwand door de afdekking heen is geslagen en er basalt stukken bijgestort zijn.

Bevindingen van Diana

Doelen:

- Bepalen van de steilheid oevertalud benedenstrooms van de water overstort: Het talud "valt" op 3 m vanaf de oeverrand binnen 3 m steil naar beneden tot een diepte van 4.5 m.
- Verkenning omgeving boven- en benedenstrooms naar schervenmateriaal: Er werd geen schervenmateriaal of andere artefacten van archeologische interesse gevonden.

- Controle en meting van de in 2008 gevonden en veiliggestelde paal. De paal of balk werd op de verwachte positie (eerste afmeerpaal bovenstrooms van de overstort) teruggevonden. De lengte bedraagt 4.33 m. Dat is bijna 20 cm korter dan de meting van vorig jaar.

Bevindingen van Marc, Eric en Rob

Doel:

- Beschrijven van de conditie van de archeologische monumenten.

Gebied 2000

Vrij weinig te melden. Alleen een verkenningssduik gemaakt. Flinke verspoeling, weer een aantal stenen van de brug, in de vaargeul beland.

Gebied 6000

Forse verspoelingen geconstateerd. In de verspoeling nabij Paal 401 is een leersnijdsel gevonden van vermoedelijk Romeins leer.

Diverse palen teruggevonden nummers 401, 402, 410, en 2 niet genummerd. Deze palen stonden tussen de 4.0 en 5.0 m. Het afgedekte gebied lag er vrij uitgespoeld bij. De matten stonden omhoog, het doek is op diverse plaatsen behoorlijk beschadigd. Ook nog een pistool gevonden.

Rob en Marc hebben grind verwijderd aan het midden van de vaarwaterkant van Gebied 6000, buiten de noodafdekking. Daar werd een laagje aanplemping (met Romeins materiaal) aangetroffen. Enkele kleine stukjes leer zijn daar gevonden en geborgen. De grindlaag ongeveer 30- 60 cm dik. Rob heeft ook noodafdekking gecontroleerd en dat was een puinhoop waardoor het erosieproces weer op gang gekomen is.

Loswal

Veel verstoring aan de damwand zijde.
Voor de loswal aan Marc de granaat laten zien.

Bevindingen van Joost en Johan

Doelen:

- Beschrijven van de conditie van de archeologische monumenten.
- Sight-seeing voor Johan.

Gebied 2000

Ten opzichte van vorig jaar is de erosierand schrikbarend opgeschoven richting oever. Vele RMB funderingsstenen zijn naar beneden gevallen naast de rand in de vaargeul. De hoogte van de rand is een gevaar voor de funderingspalen van Gebied 2000. Bij deze voortgang zullen binnen enkele jaren de eerste palen bijna geheel vrijkomen en ex situ geraken. Ook op het gebied heeft erosie plaatsgevonden de koppen van de palen staan weer verder uit de bodem. De toestand is sinds de professionele verkenning in 2008 zeer sterk verslechterd op dit Rijksmonument.

Gebied 6000:

Ook hier heeft de erosie en scheepvaart toegeslagen. Op vele plaatsen is de noodafdekking verdwenen of vernield. Buiten de noodafdekking aan de midden vaarwaterzijde zijn nog enkele palen gevonden die geen nummer droegen, Deze zijn vermoedelijk vrijgekomen door erosie.

Gebied 7000:

Romeinse funderingspaal gevonden met paalschoen (Geert). Deze lag geheel ex-situ in het midden van de rivier en droeg geen sporen van een meetspijker of label. Om kwijtraken te voorkomen is deze geborgen. De paal wordt geconserveerd door Marc. Verder situatie rond regenwater overstort bekeken. In het verleden zijn in de grindlagen bij de aanleg zeer veel muntjes geborgen. Rond de fundering onder water heeft veel erosie plaatsgevonden. Hier moet een nadere verkenning volgen naar mogelijke bewoningssporen en resten van het castellum. Ook onder aan het stortstenen talud van de oeverbeschouwing (> 20 m uit de windwaterlijn) is veel bodemmateriaal verdwenen. Hier werden in 1992/1993 vele grote Romeinse aardewerkfragmenten gevonden. Ook hier is een nadere verkenning gewenst.

Gebied 8000:

Geen opmerkingen. Er heeft overduidelijk zandsuppletie plaatsgevonden, dus meer zand ligt er. Of dit tijdelijk is weten we volgend jaar. Onder de nieuwe damwanden van de loskade heeft wel een lichte erosie plaatsgevonden. Ondanks de vernieuwingen zien we toch de invloeden (kuilen) van (boeg) schroeven van schepen die illegaal aan- en afmeren aan de kade.

RMB tracé:

Net als vorig jaar ook weer een mortiergranaat gevonden en in situ laten liggen. Het betrof een mortiergranaat van Duitse makelei, de grootste in zijn soort die in WOII gebruikt is. Ouder dan 50 jaar edoch geborgen door het explosieve opruimingscommando van de Marine en laten exploderen in de zandopslag aan de Kraaijenbergse plassen.

Bevindingen van Brigitte

Doel:

- Verkenning naar artefacten van archeologische interesse.

Gebied 6000

Brigitte: geen bijzondere bevindingen

Bevindingen van Bouwe, Dirk, Geert en Piet

Doel:

- Verkenning naar artefacten van archeologische interesse.

Gebied 7000

Midden in de vaargeul werd een verspoelde houten funderingspaal met stalen paalschoen aangetroffen. De paal was nog circa 1.5 m lang, waarvan circa 40 cm bedekt was met een paalschoen, en had de dikte van de standaard funderingspalen van de brugpijlers en G 6000.

De paal had geen label (meer).

De paal is geborgen, gefotografeerd en door Marc Pennings meegenomen ter conservatie.

Gebied 8000:

Op een paar meter vanaf de Loswal werd een Duitse mortiergranaat gevonden. Waarschijnlijk nog scherp. Ter hoogte van de Loswal is zand weggespoeld

(enkele decimeters). Ter hoogte van de loswal bij Gebied 6000 lag juist iets meer zand.

Bevindingen van Peter en Wilco

Doel:

- Beschrijven van de conditie van de archeologische monumenten:

Gebied 2000

De erosie, beoordeeld doormiddel van het opmeten van de hoogte van de slijtrand en de positie van de steenblokken op de site, is in vergelijking met voorafgaande jaren [1,2,3] zeer sterk toegenomen. De hoogte van de slijtrand is met name stroomafwaarts met enkele decimeters toegenomen. Twee grote steenblokken, die in 2007 [2] en 2008 [3] nog op de rand van de slijtrand lagen, liggen nu in de vaargeul.

Gebied 6000

De scheepvaart en stroming hebben vrijwel al het metalen draadwerk evenals bijna al het beschermingsdoek verwijderd. De hierdoor beschermde kleilaag is hierdoor plaatselijk volledig weggespoeld waardoor het erosieproces van de veenlaag, met daarin de Romeinse artefacten, weer blootliggen.

7. Conclusies

- De conditie van Gebied 2000 is zorgwekkend: de erosie van het gebied heeft vergeleken met 2007 en 2008, versneld ingezet. De slijtrand is in hoogte (diepte) aanzienlijk toegenomen en sinds vorig jaar zijn twee extra funderingsblokken in de vaargeul gevallen.
- De conditie van Gebied 6000 is zorgwekkend: het beschermdoek en het beschermingsnet zijn zo goed als verdwenen. De kleilaag is al voor een deel weggespoeld. De veenlaag, met daarin Romeinse resten, ligt hierdoor weer bloot.
- Er spoelen nog steeds funderingspalen weg, getuige de ongenummerde paal met paalschoen die op Gebied 7000 gevonden is.
- De balk, die vorig jaar in Gebied 7000 opgeslagen is, is vergeleken met vorig jaar, korter geworden (vermoedelijk door erosie).
- Er liggen nog steeds blindgangers uit WO-II.
- De hoeveelheid metaalschroot langs de loswal, dat tijdens “Duik Holland schoon” verwijderd zou kunnen worden is klein.

8. Aanbevelingen

Zeer snel iets gaan aan de bescherming van de bedreigde delen van de Rijksmonumenten G 2000 en G 6000.

Dankwoord

Alle deelnemers worden bedankt voor hun enthousiasme en inzet tijdens de jaarlijkse Vierdaagse actie. Onze bijzondere dank gaat ook dit jaar uit naar Diana, die ons weer verwend heeft met een prima catering (heerlijk, zo'n soepje).

Referenties

[1] P. Stassen, Rapport AMZ-project

“Behoud en Onderzoek in het Maasdalen in het kader van de Maaswerken en de Via Limburg, Deel II, Zandmaas proefproject 1”, november 2001.

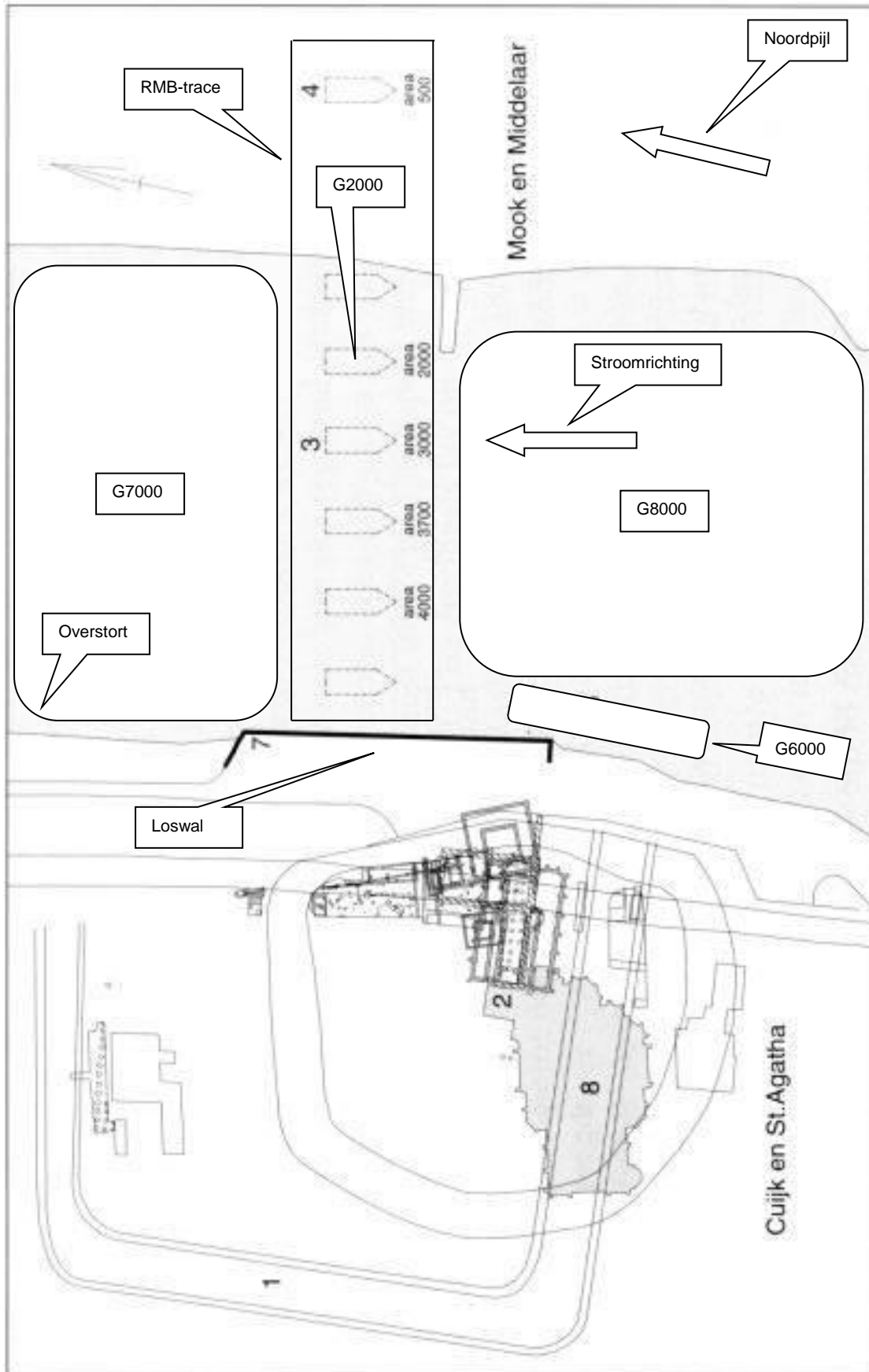
[2] P.A. Seinen, Duikrapport verkenning G2000, Mergor in Mosam, 2007.

[3] P.A. Seinen, Duikrapport verkenning G2000, Mergor in Mosam, 2008.

Appendix 1 Overzichtskaart met locaties.

Figuur 2 Overzichtskaart met locaties.

Appendix 2 Gegevens deelnemers en duiken.

Tabel 1 Overzicht gegevens deelnemers.

Namen duikers	Organisatie	Email
Besselaar, Joost van den	Mergor in Mosam	ja.vd.besselaar@home.nl
Derks, Diana	Mergor in Mosam	mupmup68@gmail.com
Maassen, Brigitte	Mergor in Mosam	maassenderks@home.nl
Maassen, Rob	Mergor in Mosam	maassenderks@home.nl
Hoof, Eric van	Mergor in Mosam	ehoof@home.nl
Lanen, Wilco van	Mergor in Mosam	w.vanlanen@home.nl
Pennings, Marc	Mergor in Mosam	diamar@home.nl
Seinen, Peter	Mergor in Mosam	seinen@iae.nl
Opdebeeck, Johan	Prive	J.Opdebeeck@cultureelerfgoed.nl
Horden, Bouwe	Gorichem	bhorden@hetnet.nl
Jong, Dirk de	Gorichem	dirkdjng@xs4all.nl
Velde, Geert van der	Gorichem	hmuh@wxs.nl
Piet	Gorichem	g.deelen@hetnet.nl
Joziase, Rik	LWAOW	jozia005@planet.nl
Ruiter, Berdie de	LWAOW	ruit1879@planet.nl

Tabel 2 Duikoverzicht deelnemers.

Tabel 2 Duikgegevens deelnemers.

Duiker	G2000	G6000	G7000	G8000	RMB	Loswal	Overstort
Berdie	1	1	-	2	-	2	-
Birgitte	-	1	-	-	-	--	-
Bouwe	-	-	2	1	-	1	-
Diana	-	2	1	-	-	-	1
Dirk	-	-	2	1	-	1	-
Eric	-	1	-	-	-	-	-
Geert	-	-	2	1	-	1	-
Johan	1	1	2	2	3	3	-
Joost	1	1	2	2	3	3	-
Marc	2	1	-	3	-	3	-
Peter	1	1	-	-	-	1	-
Piet	-	-	2	1	-	1	-
Rob	2	1	-	-	-	-	-
Wilco	1	2	-	-	-	2	-

Naam duiker	Duik 1		Duik 2		Duik 3	
	Duiktijd	Duikdiepte	Duiktijd	Duikdiepte	Duiktijd	Duikdiepte
	min	m	min	m	min	m
Berdie	65	9.5	35	9.0	-	-
Birgitte	46	4.5	-	-	-	-
Bouwe	-	-	-	-	-	-
Diana	40	4.5	30	5.0	-	-
Dirk	50	9.0	20	9.5	-	-
Eric	65	5.7	-	-	-	-
Geert	50	9.0	20	9.5	15	4.8
Johan	90	7.5	50	6.5	-	-
Joost	90	7.5	50	6.5	15	4.8
Marc	70	6.0	30	6.5	15	4.0
Peter	25	7.4	30	6.0	-	-
Piet	50	9.0	20	9.5	-	-
Rik	65	9.5	35	9.0	-	-
Rob	90	6.2	45	7.6	-	-
Wilco	25	7.4	30	6.0	-	-

Appendix 3 Duikverslag Berdie en Rik.

Doel van de duik

Op uitnodiging van Joost van de Besselaar en Peter Seinen van de stichting Mergor in Mosam hebben we de fundatie van de brugpeiler van de Romeinse brug in de Maas bezocht en gefotografeerd.

Uitvoering duik 1

Vanaf de eerste krib boven de schipbrug konden we de locatie eenvoudig vinden. De, inmiddels begroeide, meetrasters, labels en lijnen maken een rommelige indruk. De palen steken tot circa 50 cm boven de bodem uit op 4 a 4,5 meter diepte. Vooral aan de kant van de vaargeul liggen veel weggezakte bouwblokken afkomstig van de brugpeiler. Door het uitslijten van de rivierbedding is er direct naast de peiler een steile wand ontstaan. Deze wand is circa 2 meter hoog en staat al op circa 1 meter van de dichtst bij staande fundatiepaal. Verschillende blokken zijn langs de wand omlaag gevallen.

Na circa 20 minuten zijn we de rivier overgestoken waarbij de maximale duikdiepte van 9,5 meter is bereikt. Onderweg vond Rik een portemonnee. Die hebben we mee genomen. Aan de loswal kwamen we direct op de afdekking van de locatie waar de leer vondsten zijn gedaan, locatie 2000? De afdekking is beschadigd het gaas en de afdekmat zijn door een sloopschroef geraakt en opgekruld.

Na deze locatie bekeken te hebben zijn we stroomafwaarts langs de kade gezwommen. Daarbij kwamen we langs de tweede locatie met afdekking. Het lijkt of de nieuwe damwand door de afdekking heen is geslagen en dat er basalt stukken op deze locatie bij gestort zijn.

Duik gegevens duik 1: ·Tijd te water: 09.51, duiktijd: 65 min, maximale diepte: 9,5 meter gemiddelde diepte: 4,5 meter, watertemperatuur 20° C, zicht: circa 2 meter, stroming: zeer matig.

Uitvoering duik 2

Voor duik 2 zijn we direct vanaf de parkeerplaats te water gegaan en zijn stroom opwaarts gezwommen. En hebben de locaties langs de kade wand nader bekeken.

Duik gegevens duik 2: ·Tijd te water: 13.17, duiktijd: 35 min, maximale diepte: 9 meter gemiddelde diepte: 5.9 meter, watertemperatuur 20° C, zicht: circa 2 meter, stroming: zeer matig.

Ervaringen

- De constructie van de brugpeiler is goed te herkennen ondanks het matige zicht.
- Het overzicht gaat wat verloren door alle losse 'rommel' rond de palen.

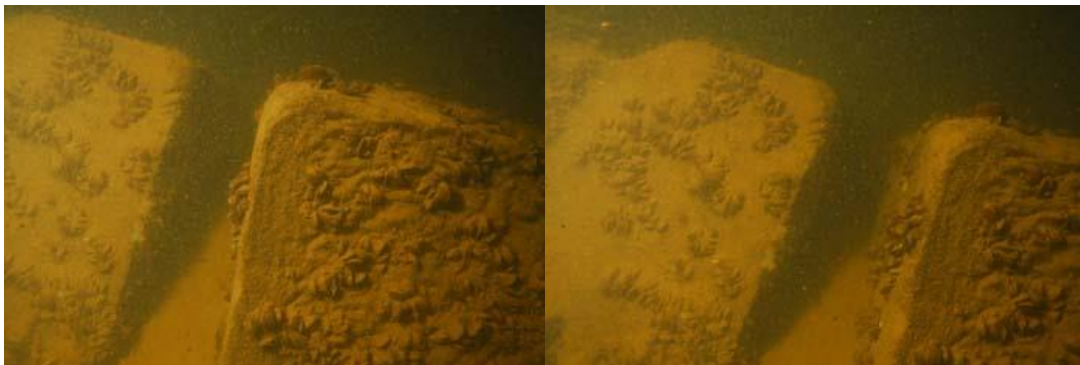
Advies

Het zou mooi zijn als de peiler in de omgeving kon worden gereconstrueerd.

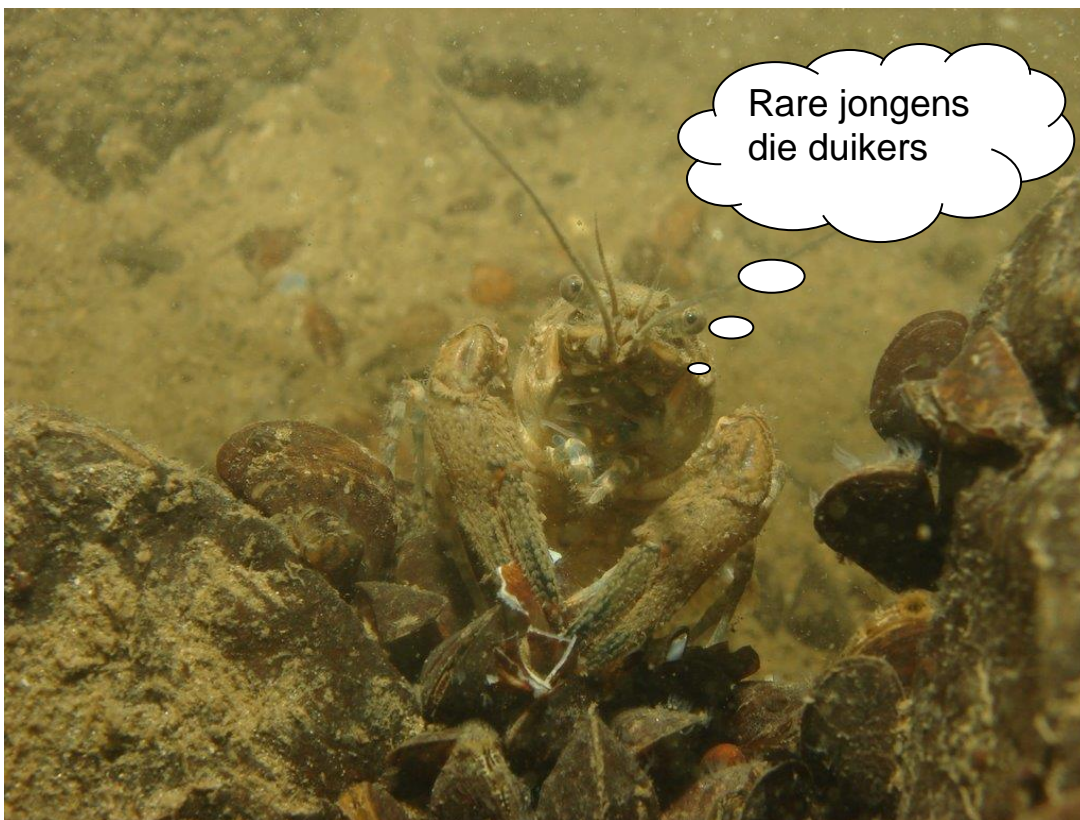
De afdekking herstellen en aanmeerverbod handhaven of de locatie vrijleggen en onderzoeken.

Berdie de Rooter, Rik Joziassse
Werkgroep Archeologie Onderwater

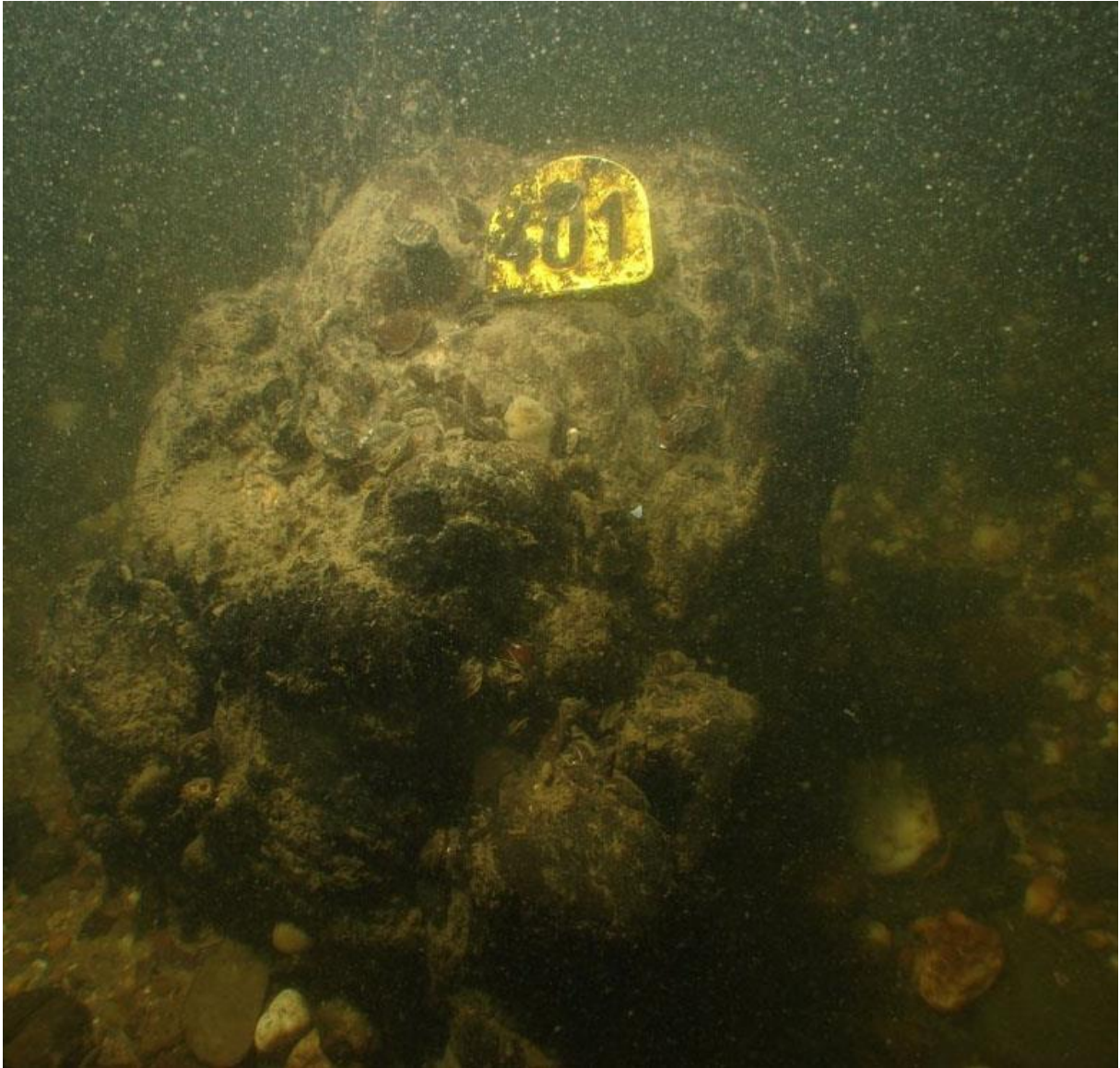
Appendix 4 Onderwaterfoto's G-2000 en G-6000.

Figuur 3 en 4 Verspoelde funderingsblokken op Gebied2000 (Foto Rik).

Figuur 5 Belangstellende zoetwaterkreeft (Foto Wilco van Lanen).

Figuur 6 Gebied-6000, de vrij-gespoelde funderingspaal nummer 401.

Appendix 5 Verslag Vierdaagse Joost van den Besselaar.

Locatie:	Maas bij Cuijk/Mook
Werkgebied:	Gebied 2000/6000/7000/8000/RMB
Duikleider:	Besselaar
Volgnummer:	2
Datum:	24 juli 2009

Verslag duiker

Naam:

Joost van den Besselaar

Taak:

Verkennen naar erosie op alle genoemde gebieden en het RMB tracé.

Metingen	Nee
Tekening (zie achterzijde)	Nee
Vondstenformulier	Nee
Geborgen	Ja

Vondsten	Ja
In situ achtergelaten	Ja/Nee
Onder water verplaatst	Nee

Rapport:

Gebied 2000:

Ten opzichte van vorig jaar is de erosierand schrikbarend opgeschoven richting oever. Vele RMB funderingsstenen zijn naar beneden gevallen naast de rand in de vaargeul. De hoogte van de rand is een gevaar voor de funderingpalen van Gebied2000. Bij deze voortgang zullen binnen enkele jaren de eerste palen bijna geheel vrijkomen en uit situ geraken. Ook op het gebied heeft erosie plaatsgevonden de koppen van de palen staan weer verder uit de bodem. De toestand is sinds de professionele verkenning in 2008 zeer sterk verslechterd op dit Rijksmonument.

Gebied 6000:

Ook hier heeft de erosie en scheepvaart toegeslagen. Op vele plaatsen is de noodafdekking verdwenen of vernield. Buiten de noodafdekking aan midvaarwaterzijde zijn nog enkele palen gevonden die geen nummer droegen, Deze zijn vermoedelijk vrijgekomen door erosie.

Gebied 7000:

Romeinse funderingspaal gevonden met paalschoen (Geert). Deze lag geheel uit situ in het midden van de rivier en droeg geen sporen van meetspijker of label. Om kwijtraken te voorkomen geborgen. Wordt geconserveerd door Marc. Verder situatie rond regenwateroverstort bekeken. In het verleden zijn in de grindlagen bij de aanleg zeer veel muntjes geborgen. Rond de fundering onder water heeft veel erosie plaatsgevonden. Hier moet een nadere verkenning volgen naar mogelijke bewoningssporen en resten van het castellum. Ook onder aan het stortstenen talud van de overbeschoeiing (> 20 meter uit de windwaterlijn) is veel bodemmateriaal verdwenen. Hier werden in 1992/1993 vele grote Romeinse aardewerkfragmenten gevonden. Ook hier is een nadere verkenning gewenst.

Gebied 8000:

Geen opmerkingen. Er heeft overduidelijk zandsuppletie plaatsgevonden, dus meer zand ligt er. Of dit tijdelijk is weten we volgend jaar. Onder de nieuwe damwanden van de loskade heeft wel een lichte erosie plaatsgevonden. Ondanks de vernieuwingen zie toch de invloeden (kuilen) van (boeg) schroeven van schepen de aan en af meren aan de kade.

RMB tracé:

Net als vorig jaar ook weer een mortiergranaat gevonden en in situ laten liggen. Het betrof een mortiergranaat van Duitse makelei, de grootste in zijn soort die ze in WOII hadden. Ouder dan 50 jaar edoch geborgen door het explosieve opruimingscommando van de Marine en laten exploderen in de zandopslag aan de Kraaijenbergse plassen.

Duikgegevens:

Locatie(s)	G6000	+ G2000 + G7000 + G8000	RMB
Duikdiepte (m):	7.5	6.5	8.5
Tijden (minuten):	90	50	30

Zicht:

Goed, behalve onder aan de erosierand bij Gebied 2000

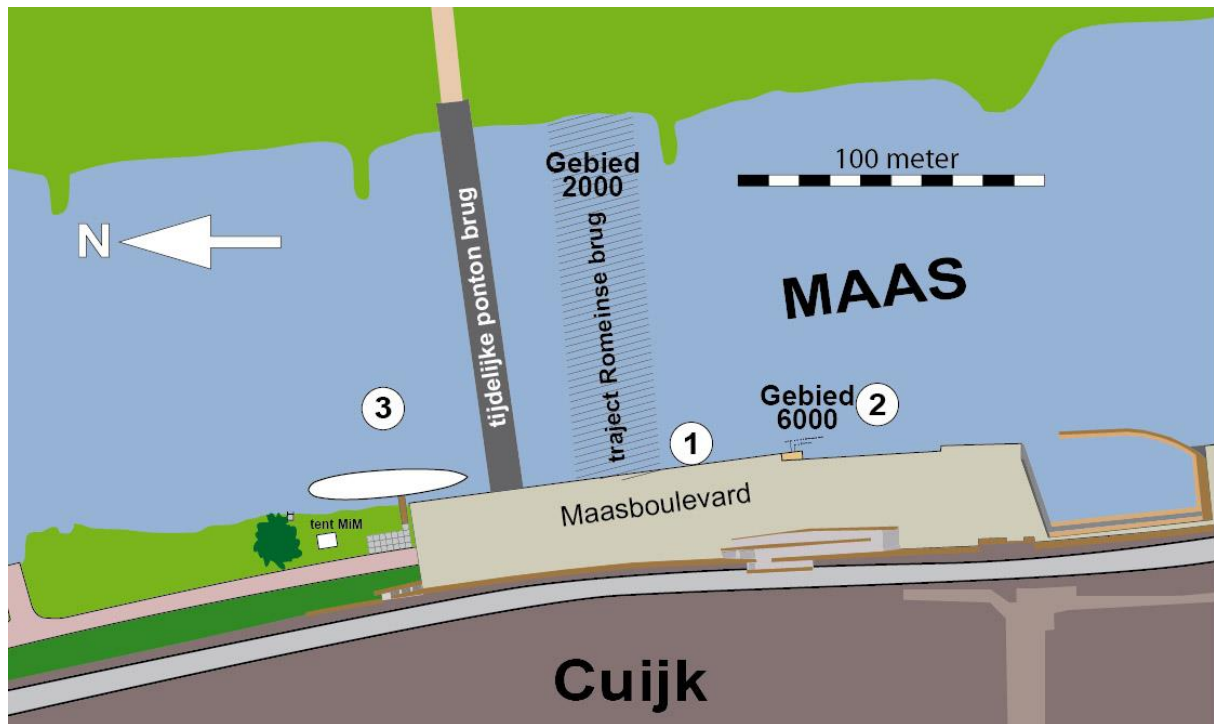
Bijzonderheden:

Weer een soepele, leuke goed georganiseerde dag door de MiM, met 7 gastduikers van RCE en LWAOW.

Duiken met MiM in de Maas bij Cuijk tijdens de vrijdag van de Vierdaagse van Nijmegen.

Groep uit Gorkum en omstreken:

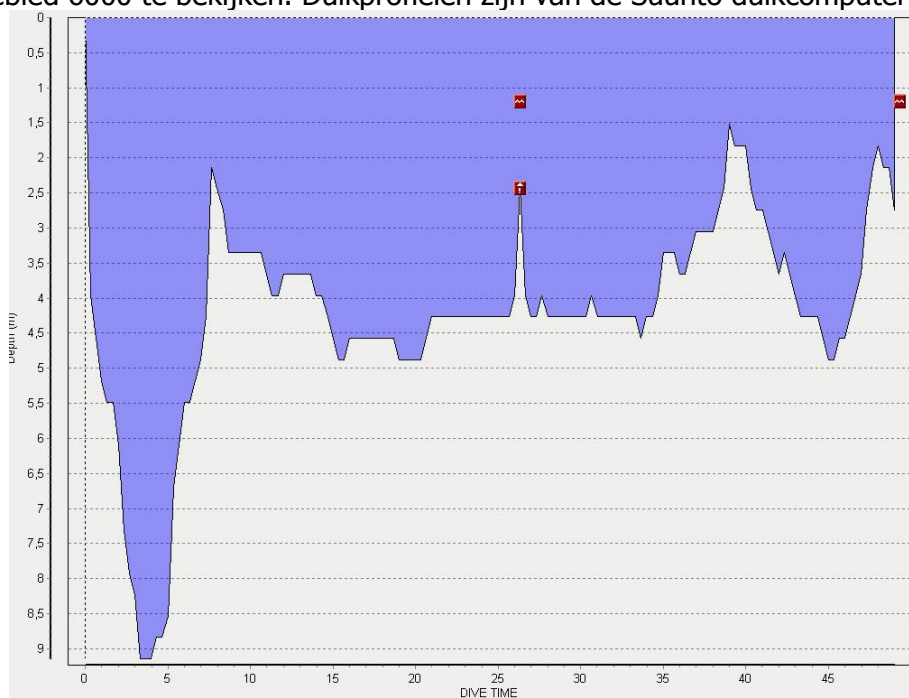
Bouwe Horden, Piet Deelen, Dirk de Jong en Geert van der Velde.

afbeelding 1 situatieschets Maas bij Cuijk met vondstlocaties

Bouwe trad op als onze oppervlaktecoördinator

Piet, Dirk en Geert hebben 's morgens samen gedoken, opdracht was om het gebied voor de kade en gebied 6000 te bekijken. Duikprofielen zijn van de Suunto duikcomputer van Geert.

afbeelding 2: duikprofiel 1

Half tien onder water. Het zicht was aardig goed, één à anderhalve meter. Er stond een matige stroming, prettig om opwervend stof af te voeren.

Tussen de basaltkeien en grind trof ik meteen scherven aan van bordjes en glazen, en ook nog hele bierglazen. Waarschijnlijk met de groeten van de Jan van Cuijk.

Na zes minuten zag ik op een diepte van drie en een halve meter tussen de basaltblokken een bruin rond object, geschatte diameter 25 centimeter. Buddy Dirk gewaarschuwd, we konden niet vaststellen of het steen of metaal was en zijn verder gedoken.

Na 21 minuten trof ik op vier en een halve meter iets aan wat op een bom leek (zie afbeelding 1, vondstlocatie 1). Buddies gewaarschuwd. Piet heeft stenen en bierflesje en wat grind verwijderd. Naar de kant gegaan en Bouwe verteld dat er een projectiel was gevonden. Bouwe heeft de locatie op de kant genoteerd. (minuut 27 duikprofiel). Nog even teruggegaan naar het object. Met arm en hand de totale lengte van het projectiel vastgesteld: totale lengte één arm plus een hand, ongeveer zeventig centimeter. Duik vervolgd.

Nog een fiets gezien en kribbaken.

Omstreeks 40e minuut gebied 6000 bekeken. Soort anti-worteldoek als afdekking tamelijk los op de locatie. Hier en daar nog kleiblokken en stukken ijzer erop. Aan de rivierzijde twee paalkoppen zo'n halve meter uit elkaar staand, net achter de afdekking die al tot meerdere stokvormen aan het vergaan zijn.

afbeelding 3 Uiteenvallende paalkop, foto 2007 Willem Kolvoort

Regelmatig rivierkreeftjes, baarsjes, voorntjes en zo tegengekomen.

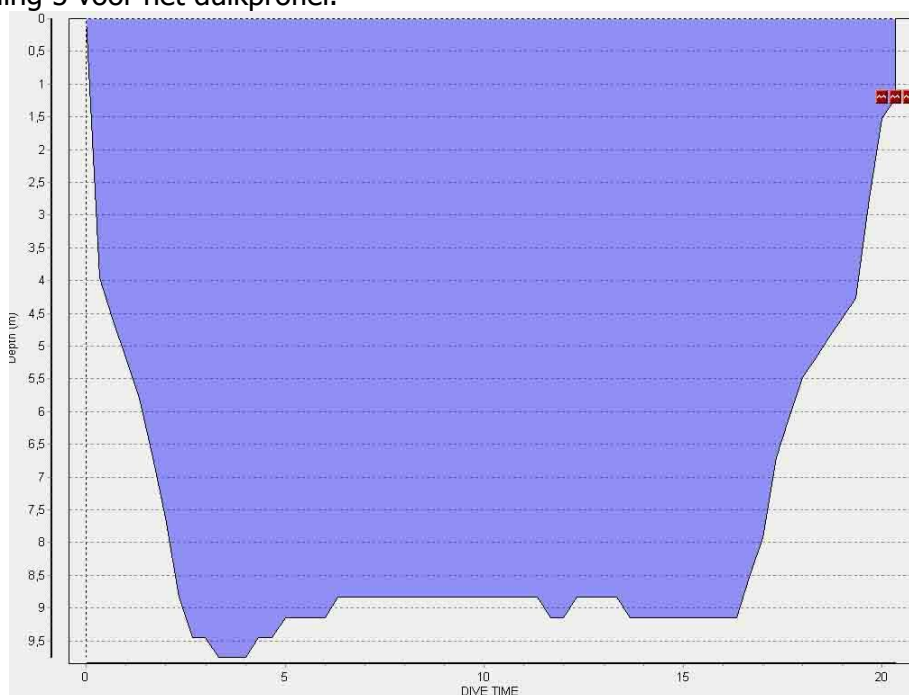
Iets verder werd het opeens rood. Het bleek dat ik tegen de binnenkant van een grote openstaande paraplu aanzwom. Paraplu zag eruit of die nog niet erg lang in het water lag. Dus maar ingeklapt en meegenomen.

Iets verder (afbeelding 1, locatie 2) trof ik een oud stuk ijzer aan tussen de basaltblokken. Naar de kant gebracht een aan onze oppervlaktescoördinator overhandigd.

afbeelding 4: Bouwe met stuk onbekend oud ijzer met mosselen

Vervolgens zijn Piet, Dirk en Geert teruggegaan over de bodem van de Maas. Zie afbeelding 5 voor het duikprofiel.

afbeelding 5: duikprofiel terugtocht over de bodem van de Maas

Na een kwartier zag ik opeens een object links onder mij, het leek een stuk balk. Buddy Dirk dacht dat mijn gebaren betekende dat we richting kant zouden moeten en zwom daarheen. Ik dus maar alleen terug naar het object. Van dichtbij bleek dat er een paalschoen aan zat. De paal lag in de lengte in de richting van de stroom met de paalschoen richting zuid. De paal is afkomstig van de fundamenteën van de Romeinse Brug, maar inmiddels een stukje stroomafwaarts beland. (zie afbeelding 1, locatie 3) Hoe lang het daar al lag is niet duidelijk, maar het ijzer was aardig met mosselen en sediment afgezet.

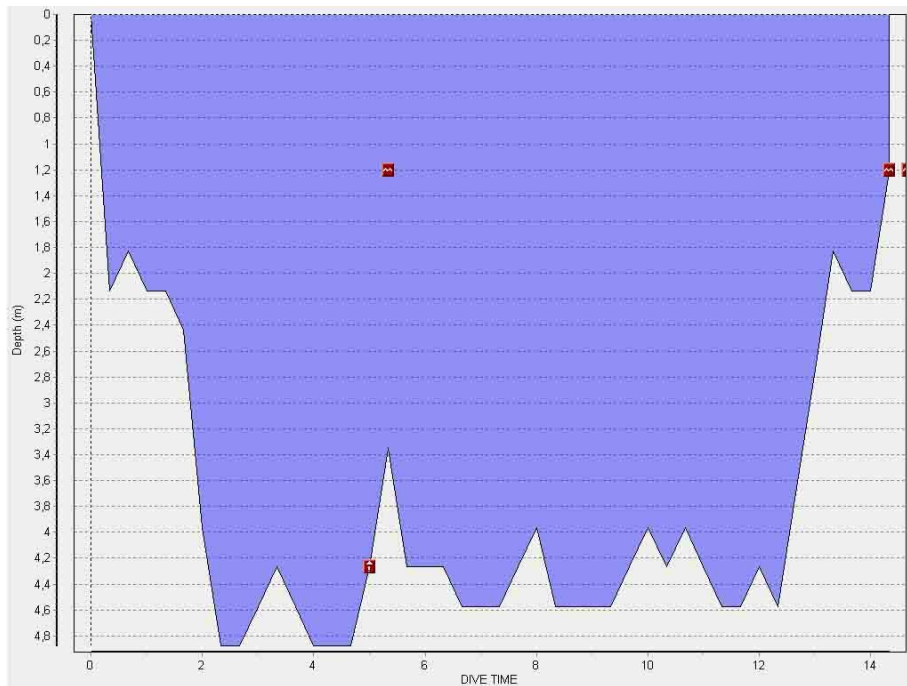

afbeelding 6: de gevonden paal met paalschoen

Totale lengte ongeveer anderhalve meter met een ijzeren paalschoen van een halve meter. Om twintig voor elf weer uit het water.

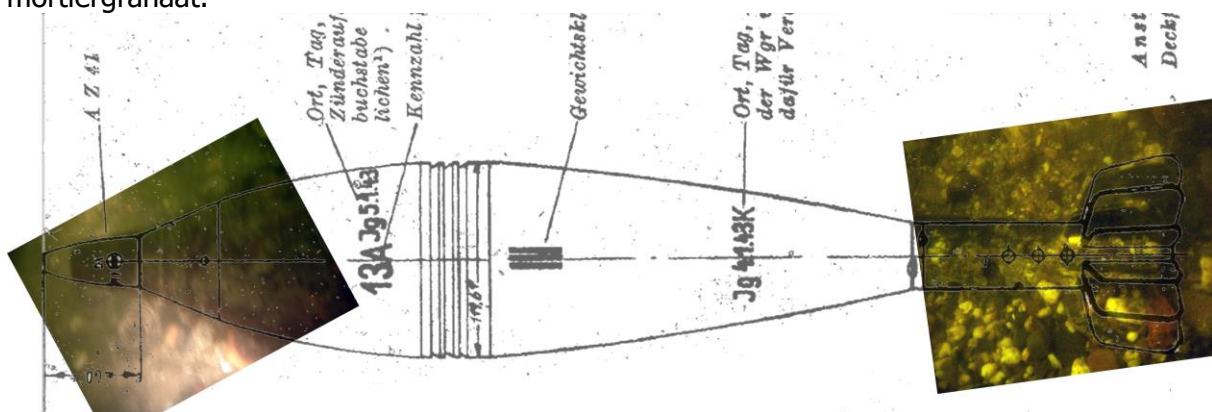
's Middags om twee uur een tweede duik gemaakt met Joost van den Besselaar om te proberen foto's te maken van de gevonden mortiergranaat. Na vijf en een halve minuut boven gekomen aan de kant en aan Bouwe gevraagd waar we precies moesten zijn. Granaat lag maar enkele meters uit de kant op vier en een halve meter diepte. Helaas bleek dat mijn onderwatercamera meldde dat de batterijen leeg waren. Flitsen wilde niet meer. Dus maar enkele kiekjes geschoten bij lamplicht. Dit leverde een zeer matig resultaat op. Joost heeft ter plaatse aan de kant net boven het wateroppervlak een kruis op de damwand gekrast.

Na een duik van een kwartier waren we weer boven water naast de loopplank naar de Jan van Cuijk.

afbeelding 7: duikprofiel middagduik

In afbeelding 8 zijn foto's gecombineerd met een op internet gevonden afbeelding van een mortiergranaat.

afbeelding 8: voorkant en start van de mortiergranaat

Na de duik heeft Joost de granaatlocatie ook boven water op de kaderand gemarkeerd met een pijl en de letters MIM.

Op 4 augustus 2009 stuurde Joost de volgende e-mail:

Van: Joost van den Besselaar [mailto:ja.vd.besselaar@home.nl]

Verzonden: dinsdag 4 augustus 2009 21:57

Aan: Brigitte&Rob Maassen; diamar; Diana Derks; Eric van Hoof; ja.vd.besselaar@home.nl; Jeroen Lauwers; Joost van den Besselaar; Jos van der Heijden; Mans Naber; Marco van Laarhoven; Martien Verrijt; Noud Cornelissen; Othmar; Peter Seinen; Peter Seinen; Wilco van Lanen; wim.heijnemans@hetnet.nl

CC: 'Geert van der Velde'; 'B. de Ruiter'; 'Rik Joziase'; Bouwe Horden; Piet Deelen; dirkdjng@xs4all.nl

Onderwerp: mortiergranaat

Allen,

Hedenmiddag is door het explosieve opruimingscommando van de marine de mortiergranaat eerst geborgen en daarna op de Kraaijenbergse plassen tot ontploffing gebracht. Dankzij de goede aanwijzingen konden ze hem direct vinden. Bij het uit het water halen (in een net) werd de Maas tijdelijk gestremd en de gehele kade afgezet. Volgens de mineurs betrof het een Duitse granaat van de grootste soort die ze in WOII hadden. Ze hadden nog maar zelden zo een gave gezien. Gezegd dat ze volgend jaar weer aan de beurt zijn, mits afdeling Gorkum e.o. ook weer komt. Het zicht was uitstekend.

Joost,